

Archeologie

graven naar vroeger

Graven naar vroeger

Een archeoloog graaft in de bodem op zoek naar resten uit het verleden; hij graaft naar vroeger. Met behulp van de dingen die hij vindt wil hij proberen erachter te komen hoe de mensen vroeger leefden.

Geschiedenis en archeologie

Een geschiedkundige en een archeoloog houden zich allebei bezig met het bestuderen van het verleden. Ze doen dit ieder op hun eigen manier.

Een geschiedkundige bestudeert vooral oude geschriften, kronieken, annalen, dagboeken, krantenartikelen, brieven en aktes.

Een archeoloog zoekt op een andere manier naar het verleden. Hij graaft in de bodem op zoek naar resten van vroeger. Die resten kunnen bestaan uit potten, munten, sieraden, glasscherven, muren en vloeren van gebouwen of botten en skeletten van mensen en dieren.

Bodemlagen

Als je in de bodem gaat graven zul je merken dat die uit verschillende lagen bestaat. Die lagen zijn in de loop van de tijd ontstaan door bijvoorbeeld rottende planten, overgewaaid zand of doordat mensen gingen bouwen op de oude resten (fundamenten) van huizen of andere gebouwen.

Iedere laag heeft een beetje een eigen kleur. Een archeoloog graaft de bodem laag voor laag af. Hoe dieper hij de bodem ingaat, hoe ouder de lagen zijn. De resten die in de onderste lagen worden gevonden zijn dus meestal ouder dan de resten die in de bovenste lagen worden gevonden.

Waar graven?

Hoe weet een archeoloog waar hij moet graven? Zit er misschien iets onder die verlaten heuvel?

Op een oude kaart staat een kasteel getekend. Zijn er nog resten van te vinden in het weiland of onder de straat die er nu ligt?

Vaak wordt bij het aanleggen van nieuwe wegen of nieuwbouwwijken een voor de archeoloog interessante plek ontdekt. Soms ploegt een boer een bijzonder voorwerp op. Gelukkig kan de techniek ons ook een handje helpen.

Vanuit een vliegtuig kunnen foto's worden gemaakt van bijvoorbeeld dat weiland. Als daar resten liggen van een kasteel verkleurt het gras daar. Op de luchtfoto's is dat te zien aan kleurverschillen. De archeoloog weet dan dat hij daar moet graven.

Werkzaamheden

Een archeoloog moet eerst een plek vinden waar hij wil gaan graven. Dat doet hij laag voor laag. De bovenste laag wordt door machines weggehaald. Daarna graaft de archeoloog voorzichtig verder met een schop.

Alles wat hij tegenkomt legt hij nauwkeurig vast. Hij fotografeert, tekent en beschrijft de bodemvondsten. Hij probeert vast te stellen hoe oud ze zijn. Misschien kunnen ze ons vertellen hoe de mensen vroeger leefden.

Radiokoolstofmethode

Met de radiokoolstofmethode kunnen archeologen erachter komen hoe oud de voorwerpen en resten zijn die ze hebben opgegraven.

Alles wat leeft en heeft geleefd is een beetje radioactief. Allerlei voorwerpen, een boot of kano van hout en plantenresten stralen daarom allemaal radioactiviteit uit.

Boven de grond, in de lucht blijft hun radioactieve straling gelijk. Maar als die voorwerpen onder de grond terechtkomen en ze dus niet meer in aanraking komen met de lucht, dan neemt hun radioactieve straling af. Het tempo waarmee de radioactiviteit afneemt kan een archeoloog meten. Hij kan de ouderdom van een gevonden voorwerp dan uitrekenen.

Een castellum in Woerden

In de eerste eeuwen van onze jaartelling behoorde een groot gedeelte van Nederland bij het machtige Romeinse Rijk. De rivier de Rijn vormde de noordgrens van het rijk. De Romeinen hadden langs de Rijn een weg aangelegd. Die weg werd bewaakt door soldaten. Deze soldaten woonden in castella.

Castella zijn legerkampen. Een zo'n castellum stond in Woerden. Rond het castellum had men een wal van aarde en hout gebouwd. Op de hoeken stonden wachttorens en in het midden van iedere muur was een poort.

In het midden van het castellum stond het hoofdgebouw. Daarnaast was de woning

van de commandant. De soldaten sliepen in langgerekte barakken.

In het castellum in Woerden woonden ongeveer 500 soldaten. Rondom het castellum ontstond een kampdorp. Hier vestigden zich ambachtslieden en handelaren, bijvoorbeeld schoenmakers en edelsmeden. Zij boden de Romeinse soldaten hun diensten aan. Ook woonde er familie van de soldaten: zijn vrouw en zijn kinderen.

Wist je dat?

- Experimentele archeologie. Soms doen archeologen een experiment. Dan leven ze bijvoorbeeld een aantal weken in een nagebouwde hut zoals die in de prehistorie bestond. Met dezelfde spullen als de mensen van toen hadden, gaan ze het land bewerken, voedsel verzamelen en eten koken. Zo ontdekken ze veel over de manier van leven in de prehistorie.
- Venen en vennen zijn mooie vindplaatsen voor archeologen. Voorwerpen die hierin terecht zijn gekomen zijn namelijk heel goed bewaard gebleven.
- Honderd jaar geleden gooiden mensen in Griekenland oude vazen uit de oudheid (2500 jaar geleden) kapot. De scherven van die vazen werden aan toeristen verkocht. De scherven brachten namelijk meer geld op dan een hele vaas.
- In 79 v.Chr. werd het Italiaanse stadje Pompeii getroffen door een zware uitbarsting van de vulkaan Vesuvius. Pompeii werd bedolven onder een metersdikke laag lava en modder. Daardoor is de stad bewaard gebleven. Archeologen hebben de stad in onze tijd weer opgegraven. Wie nu door Pompeii wandelt, loopt door een stad uit de tijd van de Romeinen.
- In 1922 ontdekte de archeoloog Howard Carter in Egypte het graf van farao Toetanchamon. Het gerucht ging dat er een vloek zou rusten op iedereen die het graf binnen ging. De rijke Britse lord Carnavon, die Carter hielp met de opgravingen, stierf inderdaad een aantal weken nadat hij het graf was binnengegaan. Maar dit kwam niet door een vloek, maar omdat hij werd geprikt door een giftige mug!

